

Inhoud

Voorwoord	11
Samenvatting en conclusies	13
Noten	40
A De Wmo en de evaluatie	41
1 Evaluatie van de Wet maatschappelijke ondersteuning <i>Mariska Kromhout</i>	43
1.1 Hoofdlijnen van de Wmo	44
1.1.1 Achtergronden en doelen	44
1.1.2 Bestuurlijk-juridisch en financieel kader	45
1.2 Evaluatievragen	47
Noten	52
2 Bedoelingen van de Wmo <i>Mariska Kromhout</i>	53
2.1 Doelen en instrumenten	53
2.1.1 Wettelijke instrumenten	53
2.1.2 Maatregelen van gemeenten en acties van burgers	54
2.1.3 Verwachtingen van de wetgever	56
2.1.4 Einddoelen	57
2.2 De verdere ontwikkeling van de Wmo	59
Noten	63
B Gemeentelijk beleid en de praktijk	65
3 Gemeentelijk Wmo-beleid in den brede <i>Mariska Kromhout, Frieke Vonk, Peteke Feijten en Maaïke den Draak</i>	67
3.1 Gemeentelijke beleidsvrijheid	67
3.2 Samenhang in beleid en intergemeentelijke samenwerking	72
3.2.1 Beleidsplan	72
3.2.2 Samenhang binnen het Wmo-beleid	73
3.2.3 Relatie met aanpalend beleid	77
3.2.4 Intergemeentelijke samenwerking	78
3.3 Sturing van de uitvoering en ontwikkelingen in het aanbod	78
3.4 Draagvlak, capaciteit, kennis en kunde	81
3.4.1 Draagvlak en invoering van een andere werkwijze	81
3.4.2 Budget	82
3.4.3 Kennis van de doelgroepen	86

3.4.4	Randvoorwaarden volgens Wmo-ambtenaren zelf	88
3.5	Beleidsparticipatie: inspraak en invloed	90
3.5.1	Binnen de gemeentelijke organisatie	90
3.5.2	Burgers, cliënten en hun organisaties	91
3.5.3	Uitvoerende instellingen	96
3.6	Horizontale verantwoording	97
3.7	Samenvatting en conclusie	98
	Noten	103
4	Maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg <i>Wouter Mensink en Maaïke den Draak¹</i>	106
4.1	Introductie van de beleidsthema's	107
4.1.1	Maatschappelijke opvang	107
4.1.2	Openbare geestelijke gezondheidszorg	109
4.1.3	Verslavingszorg	110
4.1.4	Overkoepelende doelen	110
4.2	De verantwoordelijkheden van centrumgemeenten en regiogemeenten	111
4.3	Beleidsontwikkeling, taakverdeling en samenwerking in de praktijk	112
4.3.1	Beleidsontwikkeling door centrumgemeenten	112
4.3.2	Beleidsontwikkeling door regiogemeenten	115
4.3.3	Taakverdeling tussen centrum- en regiogemeenten	116
4.3.4	Ketensamenwerking	116
4.4	Concrete activiteiten	117
4.4.1	In kaart brengen van omvang en ondersteuningsbehoefte	117
4.4.2	Preventieve activiteiten	119
4.4.3	Toegang via het Wmo-loket en steunpunten	122
4.4.4	Ondersteuningsaanbod	122
4.4.5	Terugval voorkomen	126
4.4.6	Overlast tegengaan	128
4.5	Samenvatting en conclusie	129
	Noten	132
5	Informeel ondersteuning <i>Wouter Mensink, Mirjam de Klerk, Alice de Boer, Peteke Feijten en Frieke Vonk</i>	133
5.1	Informeel ondersteuners	134
5.2	Meer informeel ondersteuning bewerkstelligen	136
5.2.1	Informeel ondersteuning als uitgangspunt	136
5.2.2	Mantelzorg	137
5.2.3	Vrijwillige inzet	138
5.2.4	Ondersteuningsinitiatieven	139
5.3	Meer ondersteuning: mogelijk en wenselijk?	142
5.3.1	Mantelzorg	142
5.3.2	Vrijwilligerswerk en ondersteuningsinitiatieven	143

5.4	Informele helpers ondersteunen	143
5.4.1	Gemeentelijke mantelzorgondersteuning	144
5.4.2	Gemeentelijke vrijwilligersondersteuning	146
5.4.3	Gemeentelijke ondersteuning voor ondersteuningsinitiatieven	147
5.5	Gebruik van ondersteuning door informele helpers	147
5.5.1	Gebruik van ondersteuning door mantelzorgers	147
5.5.2	Gebruik van ondersteuning door vrijwilligers en initiatiefnemers	149
5.6	Samenvatting en conclusie	149
	Noten	152
6	Gemeentelijk toeleidingstraject voor mensen met een beperking <i>Peteke Feijten, Fieke Vonk, Maaïke den Draak en Anna Maria Marangos</i>	153
6.1	Context van het gemeentelijke toeleidingstraject	153
6.2	Het toeleidingstraject – van ondersteuningsbehoefte tot gang naar de gemeente	157
6.2.1	Kenmerken en ondersteuningsbehoefte van mensen met een beperking	157
6.2.2	Bekendheid met en beroep op de Wmo	158
6.2.3	Het eerste contact met het Wmo-loket	161
6.2.4	Variatie in trajecten	163
6.3	Het gesprek	166
6.3.1	Type gesprek	166
6.3.2	Fase waarin het gesprek plaats heeft	167
6.3.3	Type gespreksvoerder	167
6.3.4	Locatie	168
6.3.5	Inhoud van het gesprek	169
6.3.6	Beroep op eigen kracht	171
6.3.7	De rol van algemene en collectieve voorzieningen	172
6.3.8	Gebruikelijke zorg	175
6.3.9	Competenties gespreksvoerder	177
6.4	Gemeentelijke beleidstypering naar mate van kanteling van het toeleidingstraject	179
6.5	Het resultaat van het toeleidingsproces	180
6.5.1	Ingediende aanvragen	180
6.5.2	Uitkomst van de aanvraag	181
6.5.3	Bezwaarschriften	182
6.5.4	Eigen bijdrage	182
6.6	Samenvatting en conclusie	184
	Noten	186

7	Keuzevrijheid	190
	<i>Anna Maria Marangos</i>	
7.1	Het persoonsgebonden budget	190
7.1.1	Het pgb-aanbod	191
7.1.2	Uitsluiting van het pgb	193
7.1.3	Uurtarieven	195
7.1.4	Rechten, plichten en ondersteuning	197
7.2	Keuze tussen aanbieders en leveranciers	198
7.2.1	Aanbieders en ervaren keuzemogelijkheden	198
7.2.2	Informatie en hulp bij de keuze	199
7.2.3	Leveranciers en ervaren keuzemogelijkheden	199
7.3	Samenvatting en conclusie	200
	Noten	201
C	Gebruik, doelbereik en de relatie met beleid	203
8	Gebruik van informele en formele ondersteuning	205
	<i>Anna Maria Marangos en Mirjam de Klerk</i>	
8.1	Voorkeuren en mogelijkheden	205
8.1.1	Verantwoordelijkheden	205
8.1.2	Willen en kunnen mensen informele ondersteuning ontvangen?	206
8.2	Het gebruik van ondersteuning door mensen met een beperking	208
8.2.1	Het gebruik van algemene voorzieningen	208
8.2.2	Het gebruik van individuele ondersteuning	209
8.2.3	Ontwikkelingen in het gebruik van individuele ondersteuning	211
8.2.4	Zelfstandig wonen of in een instelling	213
8.3	Samenvatting en conclusie	214
	Noten	216
9	Doelbereik: redzaamheid en participatie	217
	<i>Frieke Vonk en Peteke Feijten</i>	
9.1	Redzaamheid	218
9.1.1	Een huishouden voeren	218
9.1.2	Zich in en om de woning verplaatsen	219
9.1.3	Zich lokaal verplaatsen	219
9.1.4	Andere mensen ontmoeten en sociale contacten onderhouden	221
9.1.5	Algehele redzaamheid en zelfstandig wonen	223
9.2	Participatie	226
9.2.1	Mogelijkheden om te participeren	226
9.2.2	Mate van participeren	227
9.2.3	Belemmeringen om te participeren	228
9.2.4	Benodigde en verkregen ondersteuning	230

9.3	Tevredenheid met het leven	232
9.4	Onderdelen van de kanteling en doelbereik	234
9.5	Samenvatting en conclusie	234
	Noten	237
10	Verschillen in maatschappelijke participatie in 2012 <i>Mirjam de Klerk</i>	239
10.1	Wat is maatschappelijke participatie	239
10.2	Feitelijke participatie	240
10.2.1	Feitelijke participatie in de vrije tijd	240
10.2.2	Sociale contacten	245
10.3	Meer willen participeren	246
10.3.1	Meer willen participeren in de vrije tijd	246
10.3.2	Meer sociale contacten willen	248
10.4	Belemmeringen om te participeren	249
10.5	Samenvatting en conclusie	251
	Noten	253
	Summary and conclusions	254
	Notes	281
	Bijlagen (te vinden via www.scp.nl bij het desbetreffende rapport)	
A	Methoden	
B	Aanvullende tabellen	
C	Samenvatting en conclusies uit: Gilsing, Rob, Renske van der Gaag en Dick Oudenampsen (2014). Lokaal betrokken. Onderzoek naar horizontalisering van lokaal Wmo-beleid. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut	
	Begrippenlijst	282
	Literatuur	286
	Publicaties van het Sociaal en Cultureel Planbureau	295